

Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki

**SYLABUS PRZEDMIOTU DO PLANU STUDIÓW
OBOWIĄZUJĄCEGO OD ROKU AKADEMICKIEGO 2026/2027**

NAZWA PRZEDMIOTU	Metodyka prowadzenia zespołów orkiestrowych
KIERUNEK <i>właściwie podkreślić</i>	• <u>dyrygentura</u> • kompozycja i teoria muzyki • muzyka i media
SPECJALNOŚĆ <i>właściwie podkreślić</i>	• <u>dyrygentura symfoniczno-operowa</u> (do wyboru) • kompozycja • kompozycja muzyki do filmu, gier i mediów • teoria muzyki • muzyka w komunikacji medialnej
POZIOM STUDIÓW <i>właściwie podkreślić</i>	• <u>licencjackie</u> • <u>magisterskie</u>
OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT:	
dr hab. Szymon Morus	
ZAŁOŻENIA, CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU:	
Przedmiot obowiązuje studentów trzeciego roku kierunku Dyrygentura Symfoniczno-Operowa i jest ściśle związany ze studiami w zakresie dyrygentury. Dyrygentura jest dyscypliną wykonawczą (odtwórczą), gdyż jej adepci podczas praktyki zawodowej posiadają decydujący wpływ na kształt wykonawczy dzieła orkiestrowego, dysponują środkami oddziałującymi na sam tok procesu interpretacyjnego. Obok wiedzy i umiejętności z zakresu techniki dyrygenckiej, konieczne jest zapoznanie się z zasadami pracy z zespołami orkiestrowymi. Głównym celem jest przygotowanie do pracy z zespołami orkiestrowymi różnych typów w szerokim zakresie metodologii organizowania logistycznego, przygotowania do prób różnych typów oraz przygotowania do koncertów. W trakcie procesu kształcenia student powinien uzupełnić i ugruntować wiedzę teoretyczną dotyczącą historii dyrygentury, zapisu partyturowego, różnych rodzajów orkiestr, roli i zadań dyrygenta, a także zapoznać się z metodami pracy w aspekcie warsztatowym i psychologicznym. Proces kształcenia koncentruje się także na stymulowaniu rozwoju intelektualnego studenta.	
WYMAGANIA WSTĘPNE I DODATKOWE:	
Od studentów wymagana jest aktywność podczas zajęć. Dodatkowym wymogiem jest bierne lub aktywne uczestniczenie w praktykach orkiestrowych oraz obserwowanie prób i koncertów zespołów orkiestrowych. Wspomagana jest aktywność studentów w zakresie praktykowania z zespołami organizowanymi we własnym zakresie lub współpraca z zespołami już istniejącymi. Student powinien wykazywać się pasją do samokształcenia umożliwiającego wszechstronny rozwój intelektualny.	
ZAŁECANE FAKULTATYWNE KOMPONENTY PRZEDMIOTU:	
Obserwacja prób i koncertów zespołów instrumentalnych działających na terenie Uczelni, w szkołach	

muzycznych różnego stopnia oraz zespołów profesjonalnych.

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA:

1. Carse Adam, *The Orchestra*, Londyn-Parrish 1949.
2. Chodkowski Andrzej, *Instrumenty orkiestry dzisiejszej*, Kraków 1956.
3. *Materiały z sesji popularno-naukowej instrumentów dętych: Berichte aus der den Blasinstrumenten gewidmeten populär-wissenschaftlichen Tagungen*. Katowice: Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego, 1987.
4. GINZBURG, Semen i GINZBURG, Semen. *Что надо знать о симфоническом оркестре*. Leningrad: Muzyka, 1968.
5. Sachs Curt, *Historia instrumentów muzycznych*, Kraków 1989.
6. Sikorski Kazimierz, *Instrumentoznawstwo*, Kraków 1975.
7. Czyż Henryk, *Nie taki diabeł straszny*, Łódź 1979.
8. Czyż Henryk, *Jak z nut*, Warszawa 1993.
9. Endler Franz, *Karajan*, Warszawa 1999.
10. Markowska Elżbieta, *Jana Krenza pięćdziesiąt lat z batutą*, Kraków 1996.
11. Pocię Bogdan, *Wodiczko*, Kraków 1964.
12. Sachs Harvey, *Toscanini*, Warszawa 1988.
13. WIŁKOMIRSKI, Kazimierz. *Wspomnienia*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1971.
14. WIŁKOMIRSKI, Kazimierz. *Wspomnień ciąg dalszy*. Kraków: Polskie Wydaw. Muzyczne, 1980. ISBN 8322401469.
15. Grosbayne Benjamin, *Techniques of modern orchestral conducting*, Harvard 1956.
16. KONDRASIN, Kirill Petrovič. *Mir diriżera: (technologija vdochnovenija)*. Leningrad: Muzyka, 1976.
17. ROŽDESTVENSKIJ, Gennadij Nikolaevič. *Diriżerskaâ aplikatura*. Leningrad: Muzyka, 1974.
18. Scherchen Hermann, *Des Dirigierens*, Leipzig 1929.
19. Schonberg Harold C., *The great conductors*, New York 1967.
20. Waldorff Jerzy, *Diabły i anioły*, Warszawa 1971.

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Grzejewska Anna, *Ten wariat Maksymiuk*, Białystok 1994.

EFEKTY UCZENIA SIĘ – WIEDZA:

1. potrafi wykazać się wiedzą z zakresu historii dyrygentury, historii zapisu partytutowego i oraz rozwoju zespołów instrumentalnych od renesansu do czasów współczesnych (K_W06)
2. wykazuje się znajomością od strony teoretycznej zadań i roli dyrygenta zespołów instrumentalnych różnych typów i kategorii, a także uświadamia sobie, jakimi cechami psychofizycznymi powinien dysponować dyrygent (K_W09, K_W21)
3. potrafi wymienić reguły i uwarunkowania odnoszące się do komponowania programów koncertowych z różnymi typami orkiestr (z uwzględnieniem znajomości praw autorskich, potrzeb środowiskowych, możliwości wykonawczych i finansowych danej instytucji muzycznej) (K_W16)
4. rozumie zasady przygotowania się dyrygenta do prób z orkiestrą (samodzielna praca nad partyturą) oraz opracowywania materiałów orkiestrowych (K_W17)
5. przyswoił sobie informacje dotyczące strojenia orkiestry z uwzględnieniem zmienności historycznej (K_W15)
6. jest zdolny do podbudowanej wiedzy pogłębionej refleksji na temat zjawiska interpretacji utworu muzycznego (K_W08, K_W12)
7. orientuje się w wydarzeniach życia muzycznego w regionie i – w miarę możliwości – szerszym obszarze rzeczywistości kulturalnej (K_W13)

EFEKTY UCZENIA SIĘ – UMIEJĘTNOŚCI:

1. potrafi zastosować w praktyce wiedzę teoretyczną uzyskaną w zakresie metodyki prowadzenia zespołów instrumentalnych (K_U24)
2. potrafi zorganizować pracę zespołu instrumentalnego pod względem logistycznym i merytorycznym (K_U24)

3. posiada umiejętność konstruowania repertuaru dla zespołów orkiestrowych (K_U22)
4. potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą *savoir vivre*'u podczas występów publicznych w ramach prowadzonej działalności artystycznej w zakresie dyrygentury (K_U21)
5. potrafi ze znajomością rzeczy wypowiadać się na tematy związane z prowadzeniem zespołów orkiestrowych oraz efektów pracy dyrygenta (K_U19)

EFEKTY UCZENIA SIĘ – KOMPETENCJE SPOŁECZNE:

1. rozumie konieczność gromadzenia wiedzy i doświadczeń, samokształcenia, rozwijania własnych możliwości oraz kompetencji, a także świadomej analizy i interpretacji nabywanej wiedzy (K_K01, K_K02)
2. w sposób profesjonalny potrafi zaprezentować swoją działalność zawodową na gruncie muzyki (K_K08)
3. potrafi komunikować się w obrębie własnego środowiska społecznego i zawodowego (K_K10)
4. potrafi działać zespołowo podczas realizacji zadań projektowych w zakresie organizacji wydarzeń muzycznych (i szerzej – kulturalnych) (K_K04, K_K11)

semestr przedmiotu:	I	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	2
wymiar godzin:	30	ilość pkt. ECTS:	2
rodzaj zajęć właściwe podkreślić	• wykład • <u>ćwiczenia</u> • seminarium	sposób zaliczenia właściwe podkreślić	• E - egzamin • <u>ZO - zaliczenie z oceną</u> • Z - zaliczenie bez oceny

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:

1. zaznajomienie z historią dyrygentury w zarysie
2. omówienie zagadnień związanych z rolą i zadaniami dyrygenta
3. sformułowanie pożądaných cech psychofizycznych dyrygenta
4. zaznajomienie z historią partytury w zapisie
5. prezentacja i omówienie różnych typów zapisów partyturowych w odniesieniu do zespołów instrumentalnych
6. rozwój zespołów instrumentalnych w ujęciu historycznym
7. zaznajomienie z różnymi typami orkiestr i sposobami ich organizacji przestrzennej
8. rola logistyki w prowadzeniu zespołów instrumentalnych (miejsce pracy, oświetlenie, właściwa wentylacja sali, odpowiednie krzesła dla muzyków, właściwa wysokość pulpitów, stan materiałów nutowych, itp.)
9. sformułowanie celów w kierowaniu zespołami instrumentalnymi
10. metody pracy z różnymi rodzajami orkiestr – od zespołów amatorskich po profesjonalne
11. strojenie orkiestry z uwzględnieniem zmienności historycznej
12. praca nad intonacją
13. kształtowanie brzmienia orkiestry
14. praca nad proporcjami brzmienia
15. wyrabianie umiejętności wzajemnego słuchania w orkiestrze
16. wyrabianie umiejętności właściwego reagowania na ruch dyrygenta
17. specyfika pracy w teatrze operowym i muzycznym
18. problematyka współpracy orkiestry z solistami różnych specjalności oraz z zespołami chóralnymi przy realizacji koncertów z orkiestrą i dzieł wokalno-instrumentalnych
19. rodzaje prób (rozczytywanie materiału, sekcyjne, ensemble, reżyserskie, całościowe)

20. zasady doboru repertuaru
21. opracowywanie materiałów nutowych
22. znaczenie smyczkowania w rozumieniu praktycznym i dla osiągnięcia indywidualnego kształtu interpretacji
23. interpretacja - możliwości i granice
24. estetyka odtwórstwa, stałość i zmienność
25. wykonawstwo – uwarunkowania i efekty
26. dyrygent a orkiestra – zasady współpracy z uwzględnieniem aspektu psychologicznego
27. sposoby komunikacji
28. zapoznanie się z biografiami wybitnych dyrygentów polskich i zagranicznych, z omówieniem ich osobowości, metod pracy i oryginalnych cech interpretacji na podstawie wybranych nagrań.

W wyniku kształcenia podczas jedno-semestralnego kursu metodyki prowadzenia zespołów instrumentalnych, student powinien przyswoić sobie wiedzę teoretyczną i zyskać możliwie głęboką świadomość reguł i zasad wynikających ze skomplikowanej problematyki pracy z różnymi typami zespołów instrumentalnych i instrumentalno-wokalnych. Pożądanym efektem jest właściwe przygotowanie do organizowania i przebiegu pracy z zespołami muzycznymi.

Wybrane partytury charakterystyczne dla określonych typów zespołów instrumentalnych (concerto grosso, smyczkowa orkiestra kameralna, różne typy zespołów i orkiestr dętych, orkiestra symfoniczna o zróżnicowanych składach, różne typy partytur wokalno-instrumentalnych, partytury graficzne)

Wybrane nagrania dzieł muzycznych w interpretacjach wybitnych dyrygentów polskich i zagranicznych (np. Herberta von Karajana, Leonarda Bernsteina, Artura Toscaniniego, Grzegorza Fitelberga, Bohdana Wodiczki, Antoniego Wita, Kazimierza Korda)

METODY DYDAKTYCZNE:

Cele nauczania, a przede wszystkim cel główny – realizuje się przez wykłady, omówienia i wskazówki, a także samodzielną pracę studenta prowadzoną wg wskazań.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Warunkiem zaliczenia kursu jest opanowanie założonych zagadnień programowych w stopniu zadowalającym. Sprawdzenie nabytych umiejętności i wiedzy dokonuje się podczas zajęć, a ocena semestralna jest wynikiem oceny sumienności pracy studenta podczas semestru i stopnia wiedzy, jaką student wykazał się podczas kolokwium.